

Protocol grensoverschrijdend gedrag Stichting Kinderdroomwens

Inhoudsopgave van het protocol

1 . Inleiding

- 1.1. De Stichting Kinderdroomwens
- 1.2. Protocol Grensoverschrijdend Gedrag
- 1.3. Begrippen

2. Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?

- 2.1 Stroomdiagram
- 2.2 De eerste drie minuten/ dagen/ weken/maanden

3. Het werken met het protocol

- 3.1 De melding
- 3.2 Het bestuur
- 3.3 Inwinnen van advies
- 3.4 Het gesprek met de betrokkene (indien minderjarig ook ouders)
- 3.5 Het gesprek met de beschuldigde(n), de vermoedelijke dader(s)
- 3.6 Aangifte of geen aangifte
- 3.7 Informatie aan niet direct betrokkenen
- 3.8 Pers en publiciteit
- 3.9 Uitkomsten
- 3.10 Evaluatie

4. Afsluiting

- 4.1 Rapportage
- 4.2 Feedback

1. Inleiding

1.1. De Stichting Kinderdroomwens

De Stichting Kinderdroomwens is al meer dan 14 jaar actief voor kinderen en jongeren met traumatische ervaringen. In Nederland is er veel geregeld op sociaal maatschappelijk gebied maar onze doelgroep valt grotendeels buiten de boot. Daarom zetten wij ons met grote betrokkenheid in voor deze groep. Door activiteiten te organiseren met ontspanning, lotgenotencontact en begeleiding. Dit doen we jaarlijks voor zo'n 400 deelnemers. Onze deelnemers zijn kinderen en jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 25 jaar die zelf of binnen hun gezin traumatische ervaringen hebben of hebben meegemaakt. Denk daarbij aan het verlies van een broertje of zusje, van vader of moeder, het lijden aan een langdurige of ernstige ziekte, misbruik, mishandeling of uit huis plaatsing vanwege een onveilige thuissituatie. Wij geloven in verbinding. Verbinding met jezelf en met lotgenoten. En wij geloven dat deze verbinding helpt om de kracht in jezelf te (her)vinden. Wij organiseren daarom activiteiten waarin verbinding centraal staat. In dit kader worden familieweekenden, weekendkampen voor kinderen en jongeren en andere activiteiten georganiseerd.

1.2. Protocol grensoverschrijdend gedrag

Het protocol heeft betrekking op het gedrag tussen individuen onderling en op het gedrag van een (groep van) individu(en) naar een groep of haar bezit of materiaal. Dit protocol vormt een kader en een leidraad.

Het protocol is een leidraad voor diegenen die ernaar handelen, waarmee zij zich gesteund voelen door de ervaringen van anderen in een eerdere situatie van grensoverschrijdend gedrag. Deze ervaringen leren ons dat de in het protocol aangegeven stappen in de meeste gevallen een adequate benaderingswijze vormen. Let wel: iedere situatie is anders! Gebruik het protocol als leidraad, als je ervan af wilt wijken, kan dat. Maar zorg dan dat je hiervan bewust bent en dat je uit kunt leggen waarom je af bent geweest (pas toe of leg uit).

1.3. Begrippen

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Er zijn veel verschillende definities van grensoverschrijdend gedrag. Er is dus niet een allesomvattende definitie. Van Dale geeft als definitie van grensoverschrijdend 'bepaalde normen te buiten gaand'. Wanneer is iets grensoverschrijdend? Op het moment dat een kind/jongere, vrijwilliger, trainer, ouder, bestuurder gedrag als grensoverschrijdend ervaart, is het gedrag in principe grensoverschrijdend.

We onderscheiden grensoverschrijdend gedrag in de volgende categorieën:

- Seksueel grensoverschrijdend gedrag (en seksueel misbruik).
- Geweld.
- Diefstal (en verduistering en fraude).

Wat is seksueel misbruik?

Seksueel misbruik is een breed begrip. Het kan variëren van dubbelzinnige opmerkingen tot aanranding en verkrachting.

De Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk heeft in haar notitie *Seksueel misbruik* de volgende definitie opgesteld:

'Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene – kind, hulpverlener – cliënt, leerkracht – leerling, trainer – pupil, leidinggevende – jeugdlid, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.' Voor dit protocol hanteren we bovenstaande definitie.

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Volgens onze Stichting wordt elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van een kind/jongere gezien als seksueel misbruik.

Als voorbeelden van seksueel grensoverschrijdend gedrag noemen we:

- Een seksueel of erotisch geladen sfeer scheppen, ook via post, telefoon, sms, e-mail of internet en seksueel getinte grappen.
- Ongewenste aanraking: wat we onder ongewenste aanraking verstaan, wordt bepaald door de gevoelens van het kind/ de jongere en niet door de gedachten van de volwassene.
- Zich tegen het kind aandrukken.

Bij seksueel misbruik gaat het om seksuele handelingen, toenaderingen of contacten die tegen de zin van de minderjarige gebeuren. Deze acties kunnen plaatsvinden in een relatie waarin sprake is van een ongelijke machtsverhouding: de afhankelijkheidsrelatie tussen minderjarige en leidinggevende.

Wat is machtsverschil?

Bij grensoverschrijdend gedrag is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer(s) en pleger(s).

Dat machtsverschil kan te maken hebben met:

- leeftijd: volwassene tegenover minderjarige; oudere tegenover jongere;
- positie of relatie: vrijwilliger of trainer t.o.v. een kind/ jongere
- aantal: groep tegenover individu;
- fysieke ontwikkeling;
- sekse;
- wel of geen beperking.

Jonge kinderen kunnen moeilijk aangeven of iets als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Een kind bevindt zich namelijk niet in een gelijke positie ten opzichte van een puber, jong volwassene of volwassene. Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen keuzevrijheid van het kind!

De pleger(s) kan/ kunnen iemand zijn van wie je het allerminst zou verwachten. Een pleger kan invloed op verschillende manieren aanwenden. De ander kan dat in eerste instantie ervaren als leuk en pas later beseffen hoe vreselijk het was. Soms gebruiken plegers minder subtiele vormen van dwang, zoals dreiging met geweld, emotionele en psychologische druk of chantage om slachtoffer(s) te dwingen tot geheimhouding.

Wat is geweld?

Naast dat we grensoverschrijdend gedrag in het omgangsverkeer kennen, is er ook gewelddadig grensoverschrijdend gedrag. In dit protocol spreken we van opzettelijk (willens en wetens) gepleegd geweld.

Geweld kun je onder verdelen in verschillende categorieën:

- Fysiek geweld (bijvoorbeeld slaan, schieten en seksueel geweld).
- Geestelijk geweld (bijvoorbeeld pesten, dreigend en kleinerend taalgebruik).
- Materieel geweld (bijvoorbeeld het vernielen van andermans eigendommen).
- Digitaal geweld (bijvoorbeeld pesten via social media, WhatsApp, webcam, etc.).

Verder valt hier vanzelfsprekend ook onder: geweld met toegebracht ernstig lichamelijk en/of psychisch letsel.

Wat is diefstal of verduistering?

Het wederrechtelijk toe-eigenen van zaken of middelen die een ander toebehoren. Dit is bijvoorbeeld geld of materiaal van de Stichting. Maar ook het persoonlijk eigendom van de ander, bijvoorbeeld een fiets of telefoon.

Wat is fraude?

Handelswijze die er in bestaat tot het opzettelijk bedriegen door gegevens te vervalsen of te verzwijgen. Bijvoorbeeld in de administratie van de Stichting.

Wat zegt de wet?

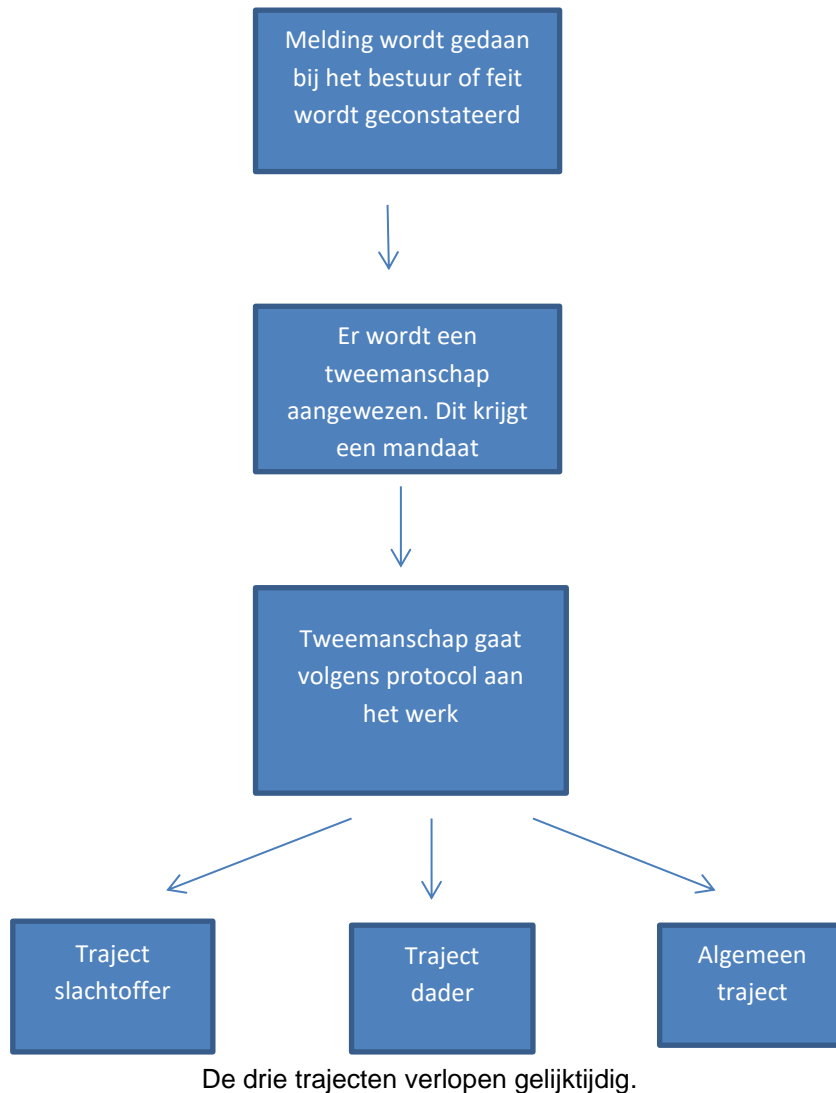
In het Wetboek is aangegeven wat volgens de wet mag en wat niet mag en welk gedrag daarmee juridisch strafbaar is. Wanneer gedrag niet strafbaar is of niet wordt vervolgd, kan er toch sprake zijn van overschrijding van normen .

Voorkomen van grensoverschrijdend gedrag

- Aan vrijwilligers , stagiaires en beroepskrachten die tijdens kampen en weekenden en blijven overnachten, wordt vooraf een Verklaring Omtrent gedrag gevraagd.
- Aan vrijwilligers, stagiaires en beroepskrachten wordt gevraagd alert te zijn op mogelijk grensoverschrijdend gedrag en dit – ook in geval van twijfel- te melden aan de directeur of het bestuur.

2. Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?

2.1. Stroomdiagram

2.2. De eerste drie minuten, uren, dagen, weken, maanden

De eerste drie minuten:

- Sta de melder rustig en neutraal te woord.
- Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat je opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.
- Informeer je bestuur.

De eerste drie uren:

- Het bestuur formeert een tweemanschap.
- Mocht een van de bestuursleden (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond, dan wordt de zaak overgedragen aan twee externe vertrouwenspersonen.
- Het tweemanschap maakt een taak- en rolverdeling (wijs een zaakcoördinator aan).

- Het bestuur of de directeur zijn gemachtigd in acute situaties meteen passende maatregelen te nemen. Deze worden later geëvalueerd.

De eerste drie dagen:

- Win advies in bij deskundigen als dit voor de kwestie van belang is (politie, verzekering, eigenaar gebouw, etc.).
- Bij (een vermoeden van) ernstige feiten: laat het verhoor door de politie afnemen en ga niet zelf aan waarheidsvinding doen
- Pas hoor en wederhoor toe als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag tussen personen:
*Voer een gesprek met degene(n) die het grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren en ouders als het een minderjarige betreft.
*Voer een gesprek met degene(n) die zich grensoverschrijdend heeft/hebben gedragen.
- Als er grensoverschrijdend gedrag is naar materialen:
*Voer een gesprek met de persoon die het grensoverschrijdend gedrag heeft laten zien.
*Als het kan: voer een gesprek met de mensen die dit hebben gezien.

De eerste drie weken:

- Overleg eventueel met hulpverlenende instanties.
- Voer eventuele vervolgesprekken.
- Geef informatie aan niet direct betrokken ouders, organisaties en anderen.

De eerste drie maanden:

- Tref de (afroedende) maatregelen.
- Als het bestuur tot op-non-actiefstelling of functieonthefing heeft besloten: neem een besluit over het verdere verloop hiervan.
- Geef verdere informatie aan direct en niet direct betrokkenen.
- Evaluatie van het tweemanschap en de werkwijze van het bestuur.

3. Het werken met het protocol

Er is een melding van grensoverschrijdend gedrag gedaan of er is grensoverschrijdend gedrag aan het licht gekomen. Onderneem de volgende stappen om zo goed mogelijk met deze melding om te gaan en om onnodige fouten te vermijden. Houd bij deze stappen altijd rekening met de specifieke situatie.

3.1 De melding

Sta de melder rustig en neutraal te woord. Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of plegers?
- Wie zijn van het (vermoeden van) gedrag op de hoogte?
- Als er sprake is van slachtoffer(s): kijk of er directe actie nodig is.
- Praat niet met de beschuldigde(n) over het voorval.
- Vraag de melder in het belang van de kwestie er verder nu niet over te spreken met anderen, Attendeer de melder ook op het zorgvuldig gebruiken van social media.
- Geef aan dat je het bestuur informeert.
- Bespreek met de melder dat het groepsbestuur een tweemanschap zal formeren dat verder de contacten zal hebben.
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd.
- Vraag de melder om het verhaal op schrift te stellen en te ondertekenen.
- Verslaglegging en invullen registratieformulier.
- Neem direct contact op met het bestuur.

NB. *Belooft geen geheimhouding, maar zeg dat de zaak vertrouwelijk behandeld zal worden.*

3.2 Het bestuur

Het bestuur stelt, na op de hoogte te zijn gesteld van de melding, een tweemanschap aan en geeft hen mandaat verder te handelen in de kwestie. Het bestuur beslist ook of dit een zaak wordt voor de politie.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen enkele (familie)relatie met slachtoffer(s) en/of pleger(s).
- Beschikken over het vermogen om te analyseren en zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te nemen.
- Door leeftijd en ervaring beschikken over voldoende gezag en draagvlak bij zowel de vrijwilligers, hun ouders en externe betrokkenen.
- Probleemloos kunnen samenwerken met de andere partner uit het tweemanschap.
- Beschikken over voldoende tijd (dit geldt zeker voor de eerste drie weken).

Waarom een tweemanschap?

Handel in dit soort zaken niet alleen, omdat:

- er veel op je af komt;
- twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- fouten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden;
- je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- belanghebbenden op het juiste moment goed moeten worden geïnformeerd;
- de betrouwbaarheid van de verslaglegging hoger is.

Verdeel de rollen en maak daar afspraken over. Zo kan één persoon de contacten met betrokken slachtoffer(s) onderhouden, en de ander met de dader(s). Gezamenlijk spreekt het tweemanschap de andere partijen.

Het tweemanschap wordt zo snel mogelijk na de melding door het bestuur ingesteld. Vaak bestaat het tweemanschap uit twee bestuursleden. Na het aannemen van de melding volgen zij de stappen zoals beschreven in het protocol. Het tweemanschap maakt een inschatting of gedrag grensoverschrijdend is. Houd rekening met communicatie en de media.

3.3. Inwinnen van advies

Als er bewijs is dat er een strafbaar feit is gepleegd, is het belangrijk een informatief gesprek met de politie te voeren. Gebruik dit gesprek ook om sterke vermoedens te delen, om te voorkomen dat je iemand onterecht gaat beschuldigen.

Waarom een gesprek met de politie?

De politie heeft ervaring met meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer(s) en pleger(s) en hebben ervaring met het herkennen van dit soort kwesties. De politie is deskundig en samen met het Openbaar Ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging.

Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt justitie zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor slachtoffer(s) of de groep, maar ook voor de pleger(s). Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging. *Schuldbepaling is een taak van politie en justitie.*

Het onderzoek naar een melding van een strafbaar feit is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid.

Bespreek de rol die de politie in het traject kan hebben ter ondersteuning van de groep en overhandig het *Protocol grensoverschrijdend gedrag*, bespreek de genomen stappen en overleg over eventuele vervolgstappen.

3.4. Het gesprek met de betrokkene(n) (“slachtoffers”)

Bij een vermoeden van grensoverschrijdend gedrag wordt een gesprek gehouden met de direct betrokkenen. Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt individueel, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Het tweemanschap voert dit gesprek. Ook een gesprek met het lid wordt door hen gevoerd.

Wat vertel je?

De persoon met wie je het gesprek voert (het slachtoffer) voelt zich waarschijnlijk ernstig benadeeld en weet niet wat er komen gaat. Hij/ zij heeft behoefte aan informatie over het verdere verloop van de zaak. Vertel daarom:

- wat in hoofdlijnen de vervolgstappen van de groep zijn;
- dat, indien aangifte gedaan wordt, de zaak door politie en justitie wordt afgehandeld en dat de stichting daar geen invloed op heeft.

Andere aandachtspunten voor dit gesprek:

- Als hulp voor het slachtoffer gevraagd wordt, verwijs dan naar professionele instanties.
- Als mensen boos of verdrietig zijn, heb hier begrip voor.
- Als een minderjarig lid betrokken is als dader bij grensoverschrijdend gedrag, wijs de gezaghebbende ouder(s) dan op de mogelijkheid van rechtsbijstand.
- Als een meerderjarig lid als dader betrokken is bij grensoverschrijdend gedrag, wijs er dan op dat het slachtoffer de mogelijkheid heeft om aangifte te gaan doen.
- Als een minderjarig lid betrokken is als slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag, en in het bijzonder als er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag, wijs het lid en de gezaghebbende ouder(s) dan op de mogelijkheid voor informatie, melden of aangifte doen bij de politie.
- Wijs de betrokkenen op het belang van het voorkómen van geruchten en, waar van toepassing, op het belang van juridische bewijsvoering.

Besluiten lid, ouders en/of bestuur aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat je daarop kunt inspelen. Wanneer personen uit angst besluiten geen aangifte te doen, informeer hen dan over mogelijke gevolgen. Probeer de angst weg te nemen, het doen van aangifte is een in Nederland wettelijk goed geregelde stap.

Schep duidelijkheid en vertrouwen. Geef altijd aan wanneer je weer contact met hen opneemt. Tijdens het traject, van onderzoek tot en met de uitspraak, houdt een lid van het tweemanschap contact met de direct betrokkenen.

Gespecialiseerde hulp

Betrokkenen kunnen een beroep doen op gespecialiseerde hulp. Verwijs in eerste instantie door naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp Nederland. Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na het individuele gesprek een informatiebijeenkomst te beleggen. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. De planning van een dergelijke bijeenkomst kan pas plaatsvinden na overleg met de politie in verband met het plaatsvinden van eventuele aangiften en getuigenverhoren.

3.5. Gesprek met betrokkenen (“beschuldigen”)

Het gesprek met de beschuldigde(n) vindt bij voorkeur ook plaats na een informatief gesprek met de politie. In dit gesprek is het de bedoeling om inhoudelijk objectieve informatie te krijgen, de beschuldigde(n) de kans te geven zijn/haar/hun kant van het verhaal te vertellen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden. Het tweemanschap informeert de beschuldigde persoon over de inhoud van de melding en vraagt om een reactie.

Zorg voor een objectief gesprek. Hoor de beschuldigde(n) niet uit en veroordeel hem/haar/hun niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat eventueel een (tijdelijke)

maatregel nodig is. Geef de beschuldigde(n) de kans om te reageren. Wijs de beschuldigde(n) op mogelijkheden voor gespecialiseerde opvang, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon voor beschuldigden. Deze vertrouwenspersoon moet een andere vertrouwenspersoon zijn dan die voor de vermoedelijke slachtoffer(s).

Bespreek met de beschuldigde(n) de mogelijkheid om rechtsbijstand in te schakelen. Informeer de beschuldigde(n) over de stappen die worden ondernomen. De beschuldigde(n) heeft/hebben er recht op om te weten wat hij/zij kan/kunnen verwachten.

Bespreek met de beschuldigde(n) de komende periode: vaak is het beter dat ze even niet naar activiteiten van de Stichting komen. Het liefst maak je daarover onderling afspraken. Anders is mogelijk een op-nonactiefstelling aan de orde. Maak een verslag van het gesprek dat je met de beschuldigde(n) hebt.

3.6. Aangifte of geen aangifte

Na de gesprekken uit voorgaande stappen is het belangrijk dat de betrokkene(n) zo snel mogelijk een beslissing nemen over de verdere procedure. Indien er sprake is van grensoverschrijdend gedrag naar een persoon moet die persoon zelf beslissen of hij aangifte doet (NB. bij minderjarig lid hebben hier de gezaghebbende ouder(s) een rol in). De Stichting kan aangifte doen als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag naar materialen, de voorzitter doet dan namens de Stichting aangifte, adviseer daarom het slachtoffer en/of de ouders om zelf aangifte te doen

Informatie aan niet direct betrokkenen

Na de gesprekken met slachtoffer(s), de beschuldigde(n) en de direct betrokkenen is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokkenen belangrijk. Zij maken zich ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer niet direct betrokkenen te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen. Afhankelijk van de omvang en impact van het grensoverschrijdend gedrag worden de niet direct betrokkenen uitgenodigd.

Het is mogelijk een vertegenwoordiger van de politie of een andere instantie uit te nodigen. De aanwezigheid van deze persoon kan bijdragen aan het vertrouwen van de niet direct betrokkenen in de handelswijze van het bestuur en het kan het tweemanschap steun geven.

Ook hier geldt:

- Vertel alleen de feiten.
- Voorkom paniek door niet uitvoerig in te gaan op wat er mogelijk is gebeurd als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden.
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Vertel op een rustige en niet-insinuerende manier.
- Dat niet direct betrokkenen opnieuw geïnformeerd worden wanneer daar aanleiding toe is.
- Vertel hoe het bestuur gehandeld heeft en nog gaat handelen.

3.7. Pers en publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van grensoverschrijdend gedrag kunnen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke media. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zien we in veel gevallen dat de pers hier actief op reageert. Stel vanaf het begin een woordvoerder aan. Dit is belangrijk voor het geval de kwestie onverhoeds de pers ter ore komt. Voor de woordvoerder is het belangrijk te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij dit soort nieuws gevoelige informatie boven tafel willen halen. Ze kunnen de woordvoerder woorden in de mond leggen; deze moet daar alert op zijn. Vraag daarom waar mogelijk, bijvoorbeeld bij artikelen, altijd om inzage in het artikel vóór publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft de Stichting geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat de Stichting de kwestie serieus neemt en welke stappen die ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zo lang dat door justitie niet is vastgesteld. Ook niet als beschuldigde heeft bekend.

3.8. Uitkomsten

Als het grensoverschrijdend gedrag leidt tot een onderzoek door de politie zijn de mogelijke uitkomsten:

- Er is wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd.
 - Er is geen wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd, waardoor de kwestie geseponeerd wordt (delen van de verklaring zijn onjuist of niet bewijsbaar).
 - De kwestie wordt geseponeerd, omdat de context niet strafbaar is of omdat er procedurele fouten zijn gemaakt.
 - De aangifte blijkt een valse beschuldiging te zijn (het strafbare feit heeft niet plaatsgevonden, de melder is zich bewust van het motief en het doen van onjuiste aangifte).
- Houd rekening met al deze mogelijke uitkomsten, realiseer je dat bij het informeren deze uitkomsten allemaal mogelijk zijn.
- Na de uitspraak van justitie over de uitkomsten van de kwestie is het tijd om de mogelijke tijdelijke maatregelen die het bestuur heeft genomen te bespreken. Het bestuur neemt dan een besluit over eventuele omzettingen naar een definitieve maatregel. Mogelijke maatregelen zijn uiteraard ook afhankelijk van de uitspraak.

3.9. Evaluatie

Om fouten bij de benadering van de kwestie of herhaling van de kwestie mogelijk te voorkomen, is een goede afhandeling van een zaak erg belangrijk. Dit is zeker zo belangrijk als het doorlopen van voorgaande stappen. Het tweemanschap zorgt voor een evaluatie van de zaak met het bestuur en eventueel andere belangrijke betrokkenen.

De vragen die bij een evaluatie beantwoord moeten worden zijn de volgende:

- Wat ging goed?
- Wat kunnen we leren voor de toekomst?
- Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

4. Afsluiting

Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten. Let op dat hiertoe niet te snel wordt besloten. Ook als de rust lijkt te zijn wedergekeerd, is het belangrijk enige tijd stand-by te blijven.

4.1 Rapportage

Wanneer de zaak is afgerond, maakt een lid van het tweemanschap een eindverslag en zendt dit naar het bestuur. Het dossier dat tijdens de kwestie is opgebouwd, wordt als het kan vernietigd. Als dit niet kan, wordt het opgeborgen in een gesloten kast waar alleen een lid van het tweemanschap toegang toe heeft.

4.2 Feedback

Als er van direct en indirect betrokkenen feedback is ontvangen, wordt deze in het bestuur besproken en eventueel in een update van het protocol verwerkt.

